

Suupohjan

peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän

ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön suunnitelma
eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan ja
eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä alueellaan 2015 - 2021,
ohjelman päivitys vuonna 2021

Sisällys

1 JOHDANTO	4
2 VOIMAVARAT	4
2.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako	4
2.2 Henkilökunnan pätevyden ja osaamisen varmistaminen	5
3 TIETOJÄRJESTELMÄT	6
4 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ.....	7
4.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus	7
4.2 Erityistilanneviestintä.....	7
4.3 Eläinlääkintähuollon sosiaalisen median viestintäkanava	7
5 MAKSUT	7
6 VALVONNAN TOIMEENPANO.....	8
7 ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA.....	8
7.1 Eläintautivalmius.....	8
7.2 Eläintaudeista ilmoittaminen	8
7.2.1 Kuukausi-ilmoitukset aluehallintovirastolle	8
7.2.2 Ilmoitukset terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille	8
7.3 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystarkkailu	9
7.4 Vesiviljelylaitosten terveystarkkailu.....	9
7.5 Muu eläintautivalvonta.....	9
8 ELÄINTEN MERKITSEMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA.....	9
9 ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA	10
10 SISÄMARKKINAKAUPPA, VIENTI JA TUONTI.....	10
10.1 Sisämarkkinakauppa	10
10.1.1 Sisämarkkinatuonti	10
10.1.2 Sisämarkkinavienti	10
10.2 Tuonti kolmansista maista	10
10.3 Vienti kolmansiin maihin.....	11
10.4 Epäily laittomasta tuonnista	11
11 ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA	11
12 ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET.....	12
13 TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VALVONTA.....	12
14 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN	12
14.1 Peruseläinlääkäripalvelu	12
14.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto	13
14.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu	13
14.4 Saatavuus ja laatutavoitteet	14
14.5 Toimitilat	14

14.6 Välineresurssit.....	15
14.7 Ostopalvelut.....	15
15 SEURANTA, ARVIOINTI JA RAPORTOINTI	15
15.1. Seuranta	15
15.2. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän suunnitelma.....	15
LIITE 1 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON PAINOPISTEALUEET.....	16
Eläinlääkintähuollon varautuminen koronavirukseen	17

1 JOHDANTO

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä on toiminut vuodesta 2009 alkaen Suupohjan ympäristöterveydenhuollon (LLKY) yhteistoiminta-alueena, joka muodostuu Kauhajoen kaupungista ja Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnista. Yhteistoiminta-alue vastaa kunnille kuuluvien tehtävien hoitamisesta erillisten sopimusten ja perussopimuksen perusteella.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen palvelut, joita ovat eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu ja elintarvikevalvonta sekä ympäristönsuojelulain mukaiset ympäristönsuojelutehtävät ovat kuuluneet Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän Sisäisten tukipalvelujen palvelualueen alaisuuteen, sen osaprosesseina.

Ympäristöterveydenhuollon ja siihen kuuluvan eläinlääkintähuollon ylin päätöksentekoeelin on Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän ympäristölautakunta. Ympäristölautakunta päättää Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) perusteella yhteistoiminta-alueelle säädetyistä tehtävistä siltä osin kuin tehtäviä ei ole delegoitu viranhaltijan päätettäväksi.

Kunnan/yhteistoiminta-alueen on laadittava suunnitelma järjestämistään (§ 7) eläinlääkäripalveluista sekä tässä laissa tarkoitettua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoitusta suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan/yhteistoiminta-alueen suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma ja alueellinen suunnitelma, ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista sekä asettaa alueellisia painopistealueita eläinlääkintävalvonnan toteuttamiseksi.

Kunta suunnittelee, miten nämä painopisteet huomioidaan käytännön työssä esim. kohdennettuina tarkastuksina tai työn ohjauksessa.

2 VOIMAVARAT

2.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Kaikki ympäristöpalvelut ovat kuuluneet 1.4.2019 alkaen Liikelaitoskuntayhtymän Sisäisen tukipalvelun alaisuuteen. Sisäisen tukipalvelun johtaja toimii ympäristöpalvelujen hallinnollisena ja taloudesta vastaavana johtajana, jonka alaisuudessa toimivat, ympäristöterveydenhuollosta ja ympäristönsuojelusta vastaavat vastuuviranhaltijat.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymässä on yhteensä viisi (5) praktisoivan kunnaneläinlääkäri virkaa ja yksi (1) valvontaeläinlääkäri virka. Yksi praktikoista toimii vastaavana eläinlääkäriä, jonka tehtävänä päivystyslistojen laatiminen ja hankinnat. Sisäisen tukipalvelun hallintosihteeri hoitaa eläinlääkintähuollon palkanlaskentaan, vuosilomien järjestämiseen ja laskutukseen liittyviä tehtäviä. Hän vastaa myös valvontaeläinlääkäriä ja eläinlääkäreiden Aluehallintovirastolta haettavasta korvauksesta.

Sisäisen tukipalvelun johtaja vastaa eläinlääkintähuollon suunnitelman päivittämisestä yhdessä vastuueläinlääkäriä ja valvontaeläinlääkäriä kanssa. Eläinlääkintään kuuluvat hankinnat, sijaisjärjestelyt ja perehdyttäminen toteutetaan yhdessä vastuueläinlääkäriä kanssa. Praktiikkaa hoitavien eläinlääkäreiden resurssi tehtävänsä hoitamiseksi on ollut vuonna 2019 4,6 htv ja vuoden 2020 toukokuusta alkaen 5 htv. Lisäksi toukokuussa 2020 liikelaitoskuntayhtymä on täyttänyt kokoaikaisen valvontaeläinlääkäriä viran määräaikaisella virkamääräyksellä kahdeksi vuodeksi. Kaikki virat ovat tällä hetkellä täytettyinä. Lyhyt- ja pitkäaikaisiin poissaoloihin (mm. vanhempainvapaat, vuosilomat) on pääsääntöisesti saatu sijaisia.

Liikelaitoskuntayhtymän alueella sijaiset ja päivystävä eläinlääkäri ovat aina virkasuhteessa ja siten toimivaltaisia tekemään kunnaneläinlääkärille kuuluvia viranomaispäätöksiä.

Virka	Viranhaltijat	Tehtävät
kunnaneläinlääkäri (praktikko)	4 virkaa, yht. 4 htv	<ul style="list-style-type: none"> peruseläinlääkäripalvelut pien- ja suurelainpäivystys valvontaeläinlääkärin avustaminen valvontatehtävissä tarvittaessa
vastaava eläinlääkäri	1 virka, 1 htv, kunnaneläinlääkäri hoitaa tehtävät praktiikan ohella	<ul style="list-style-type: none"> päivystyslistojen laatiminen valvontatehtävien jakaminen, jos valvontaeläinlääkäriä ei ole käytettävissä
valvontaeläinlääkäri	1 virka, yht. 1 htv	<ul style="list-style-type: none"> eläinsuojeluvalvonta eläintautivalvonta maidontuotantotilojen hygieniatar- kastukset vesiviljelylaitokset sivutuotevalvonta vienti- ja tuontitarkastukset muut virkatehtävät
hallintosihteeri	ympäristöpalvelut yhteinen 0,40 htv	<ul style="list-style-type: none"> eläinlääkintähuollon toimistotehtävät (mm. päivystyskorvaukset, laskutus, vuosiloma-asiat)
sisäisen tukipalvelun johtaja	ympäristöpalvelut 0,2 htv	<ul style="list-style-type: none"> hallinto, esimiestehtävät ja talous eläinlääkintähuollon suunnittelu
ympäristöterveystarkastaja	omien tehtävien ohessa	<ul style="list-style-type: none"> tilastot ja raportit

Lääkärिसopimuksen 2020- 2021 praktikkoeläinlääkäreitä koskevat viikkolepo- ja päivystysmääräykset on valmistauduttu toteuttamaan LLKY:n eläinlääkinnän käytännön toiminnassa. Kunnaneläinlääkäreille on kertynyt päivystyksistä vapaata siten, että kolmesta arkipäivystyksestä on tullut eläinlääkärille yksi päivystysvapaapäivä ja vastaavasti viikonlopun päivystyksestä kaksi päivystysvapaapäivää. Arkipäivystysvapaat ovat kertyneet paikallisesti paremmin kuin uudessa LS:ssa. Päivystysvapaa ja viikkolepo pidetään aina ennen tai jälkeen päivystysviikonloppua. Kunnaneläinlääkäreiden kanssa yhteisesti sovitusti se pidetään toistaiseksi maanantaina. Päivystysvapaat pidetään kohtuullisessa ajassa ja niitä ei saa kertyä enempää kuin 20. Näitä kertyneitä päivystysvapaita pidetään siten, niillä turvataan viikkolevon toteutuminen. Viikkolevon antaminen mahdollistetaan eläinlääkintähuollon kannalta tarkoituksenmukaisin viikonloppu- ja arkipyhäjärjestelyin sekä tarvittavin sijaisjärjestelyin. Lähtökohtana on, että lyhyet päivystysvapaat annetaan arki- ja viikonloppupäivystysjärjestelyin vastavuoroisuusperiaatteella siten, että kuntayhtymän omat eläinlääkärit hoitavat toistensa tehtävät ilman sijaisia tai eri korvausta (LS Liite 5). Mikäli tämä ei onnistu päivystysvapaa toteutetaan ulkopuolisin sijaisjärjestelyin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kertyneitä päivystysvapaita pidetään viikonlopun yhteydessä tai pidemmissä vähintään viikon pituisissa pätkissä. Lisäksi viikonloppupäivystykseen on satunnaisesti käytetty sijaisia, jolla on saatu vähennettyä kunnaneläinlääkärin työn kuormittavuutta. Pitämättä jääneet vanhat päivystysvapaat suunnitellaan yhdessä esimiehen kanssa, pidettäväksi lomajaksojen yhteydessä, jolloin sijaisuusresursseja on paremmin saatavissa.

2.2 Henkilökunnan pätevyiden ja osaamisen varmistaminen

Vakinaisiin virkoihin valituilta tarkastetaan alkuperäiset työ- ja tutkintotodistukset, jotta varmistutaan lainsäädännön edellyttämän pätevyden olemassaolosta. Eläinlääkärin ammatinharjoittamisen rajoitukset ja sijaiseksi tulevien eläinlääkäriopiskelijoiden oikeudet väliaikaiseen ammatinharjoittamiseen tarkastetaan Ruokaviraston ylläpitämästä eläinlääkäriresterin julkisesta tietopalvelusta. Ammattipätevyiden tarkastaminen kuuluu esimiestehtäviin.

Eläinlääkintähuollon henkilöstöllä on oltavat riittävät mahdollisuudet osallistua täydennyskoulutukseen. Liikelaitoskuntayhtymän eläinlääkärit ovat vuosittain osallistuneet valtakunnallisille eläinlääkäripäiville, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Ruokaviraston koulutuksiin ja satunnaisesti peruseläinlääkintätaitoihin liittyviin koulutuksiin. Valtakunnallisen eläinlääkintähuoltosuunnitelma edellyttää, että henkilökunnan tulisi päästä osallistumaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen vähintään kahdeksana päivänä vuodessa. Liikelaitoskuntayhtymä laatii henkilökunnan monivuotisen täydennyskoulutussuunnitelman, joka perustuu henkilöstön osaamistarpeen arviointiin ja sisältää tavoitteet koulutusmääristä ja koulutuksen sisällöstä. Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoiden kesken on tehty erikoistumista erilaisten kohteiden, oman mielenkiinnon ja erikoisosaamisen mukaisesti. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on myös varmistettava, että eläinlääkintähuollossa on riittävästi osaamista sekä tuotanto- että hyötyeläinten hoitamiseksi tämän päivän lainsäädännön ja vaatimusten täyttämiseksi. Suunnitelman mukaan hankintaan täydennyskoulutusta eläinlääkäreille yhteensä 8 pv.

Vuoden 2021 osalta LLKY on tehnyt talousarviossa ja täytäntöönpano-ohjeissaan linjauksen, jonka mukaan henkilökunnan koulutus toteutetaan pääasiassa etäkoulutuksena verkko- ym. koulutusmuotoja hyödyntäen. Varsinaiset koulutusmatkat ja siitä aiheutuvat majoituskulut on karsittu talousarviosta minimiin ja niitä on käytettävissä vain erikseen esimiehen kanssa sovittavia tai pakollisiin matkoja varten.

3 TIETOJÄRJESTELMÄT

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä vuokraa tarvittavat ICT-laitteet Seutupalvelukeskukselta. Seutupalvelukeskus antaa tietohallinnon laitetuen ja vastaa ohjelmistojen toimivuudesta. Vakituksilla viranhaltijoilla on pääsy liikelaitoksen intraverkkoon. Eläinlääkäreillä ja pidempiaikaisilla eläinlääkärisijaisilla on liikelaitoskuntayhtymän sähköposti. Valvontaeläinlääkäreille on annettu käyttöoikeudet Tweb asianhallintaohjelmaan, jonne diarioidaan asiakirjoja ja tehdään hallintopäätöksiä. Vuoden 2020 aikana on kaikille eläinlääkäreille hankittu Teams-sovellukset tietokoneisiin etäneuvotteluja, koulutusta ja yhteydenottoja varten. Eläinlääkäreiden puhelimet, puhelinliittymien VIPpalvelut ja tietokoneet on päivitetty vastaamaan tämän hetken tietoteknisiä vaatimuksia.

Valvontaeläinlääkäreillä on käytössään seuraavat tietojärjestelmät:

- TRACES (trade Control and Expert System)
- Kartturi-sovellus
- Nautarekisteri
- Eläintenpitäjärekisteri
- Elvis (eläintenpitokieltorekisteri)
- Pikantti
- VATI

Kunnaneläinlääkäreillä on käytössään seuraavat tietojärjestelmät:

- Provet –asiakashallinto
- Naseva
- Sikava
- TRACES
- Pikantti

TRACES-tunnukset ovat yhteiset koko eläinlääkintähuollon eläinlääkäreille, mutta TRACES-järjestelmää käyttää lähinnä vain valvontaeläinlääkäri. Muihin järjestelmiin on kaikilla henkilökohtaiset tunnukset. Valvontaeläinlääkäri anoo tunnukset tarvitsemiinsa järjestelmiin Pääsynhallinnasta. Linkit sovelluksiin on Pikantissa. Eläinlääkärisijaiset käyttävät kunnaneläinlääkärin työn luonteen vuoksi omistamaansa tietokonetta ja asiakashallinto-ohjelmaa. Sijaisilla on yleensä valmiina omat tunnukset Sikavaan, Nasevaan ja Pikanttiin.

4 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ

4.1 Viranomaisten välinen yhteistyö ja tiedotus

Valvontaeläinlääkäri tekee säännöllisesti yhteistyötä Suupohjan peruspalvelu liikelaitoskuntayhtymän ympäristöterveystarkastajien ja ympäristötarkastajien, Aluehallintoviraston vastaavan läänineläinlääkärien ja paikallisen poliisin kanssa. Tarpeen vaatiessa yhteistyötä tehdään ELY-keskuksen viranomaisten, kuntien palotarkastajien ja rakennusvalvontaviranomaisten sekä Suupohjan peruspalvelujen liikelaitoskuntayhtymän sosiaalipalvelujen kanssa.

- Eläinsuojelulain (247/1996, ESL) 50 §:n mukaan poliisin on annettava tarvittaessa virka-apua eläinsuojeluviranomaiselle ja kunnaneläinlääkäriin on tarvittaessa annettava virka-apua poliisilaitokselle eläimeen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanossa.
- ESL 63 §:n nojalla eläinsuojeluviranomaisen on viipymättä tehtävä ilmoitus poliisille, jos on syytä epäillä, että eläinsuojelulakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka lopetusasetusta on rikottu.

4.2 Erityistilanneviestintä

Kriisi- ja erityistilanneviestinnässä toimitaan siten kuin Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän viestintäsunnitelmassa on ohjeistettu.

4.3 Eläinlääkintähuollon sosiaalisen median viestintäkanava

Suupohjanperuspalveluliikelaitoskuntayhtymällä on käytössään yhteiset kotisivut, joista näkyvät ympäristöpalvelujen ja ympäristöterveyden huollon sekä eläinlääkinnän palvelut ja tarvittavat yhteystiedot. Liikelaitoskuntayhtymällä on käytössä facebook sivut, jonka kautta tiedotetaan palveluista. Liikelaitoskuntayhtymän viestinnästä vastaa viestintäsihteeri. Kotisivujen ja sosiaalisen median kanavien ilta- ja viikonloppupäivystystä varten Liikelaitoskuntayhtymässä on perustettu erillinen viestintätiimi syksystä 2020 alkaen. Yhteydet toteutetaan viestintäsihteerin kautta. Eläinlääkinnän ensisijainen tavoite on tiedottaa kuntalaisia ajankohtaisista eläintauteihin ja eläimiin liittyvään valvontaan liittyvistä asioista sekä mahdollisista poikkeamista päivystysnumeron toiminnassa.

5 MAKSUT

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella ei ole käytössä klinikkamaksua.

Maksullinen päivystyspuhelimien käyttöönotto on hyväksytty johtokunnassa 28.11.2011 (§ 176). Päivystysnumero 060012202 on otettu käyttöön vuonna 2012. Puheluista päivystysnumeroon peritään (hinnat sis. alv 24 %):

Puheluista peritään: (hinnat sis. alv. 23 %)

1,01 E/min + pvm klo 8 - 16.15

2,02 E/min + pvm klo 16.15 - 22.00

3,02 E/min + pvm klo 22.00 -8.00

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä osallistuu hyötyeläimen omistajalle tai haltijalle päivystyksen aikaisesta eläinlääkärinavusta aiheutuneisiin kustannuksiin subventoimalla toimenpidematkoja. Päivystävän kunnaneläinlääkäriin hyötyeläimen toimenpidematkoista työnantaja korvaa eläinlääkäriin matkakustannuksia edestakaisesta matkasta 60 kilometrin ylimenevän osan.

Kunnaneläinlääkärien asiakkailta perimät toimenpidepalkkiot määräytyvät kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaisesti.

6 VALVONNAN TOIMEENPANO

Eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa, sivutuotelainsäädännössä ja elintarvikelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä hoitaa liikelaitoskuntayhtymän alueella pääasiassa valvontaeläinlääkäri. Jos valvontaeläinlääkärinä ei ole, niin vastaava eläinlääkäri huolehtii, että valvontaeläinlääkärille osoitetut tehtävät tulevat tehdyksi ja jakaa tarvittaessa tehtävät kunnaneläinlääkäreille.

Eläinperäisten elintarvikkeiden laitosvalvonnasta vastaavat ympäristöterveystarkastajat. Toistaiseksi alueellamme ei ole eläinperäisten elintarvikkeiden vientiä, jota varten tarvittaisiin kunnaneläinlääkäriin tekemiä vientitodistuksia.

7 ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTA

7.1 Eläintautivalmius

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymässä ei ole valmiuseläinlääkärikoulutuksen saanutta eläinlääkärinä. Eläintautiepäilyyn on varauduttu ns. valmiuslaatikoilla, jotka sisältävät kattavasti näytteenottotarvikkeita, suojarusteita sekä kirjalliset ohjeet näytteiden toimittamisesta laboratorioon. Valmiuslaatikoita on kolme: yksi iso sijaitsee Kauhaajoen Ullantien vastaanotolla, yksi pienempi Teuvan kunnan eläinlääkinnän vastaanotolla ja yksi pienempi Karijoen kunnan Myrkyn vastaanotolla. Valmiuslaatikot on koostettu syksyllä 2020. Valvontaeläinlääkäri huolehtii, että valmiuslaatikot pysyvät päivitettyinä. Kunnaneläinlääkäreillä on vastaanotoilla yhteystiedot päivystävään läänineläinlääkäriinumeroon.

7.2 Eläintaudeista ilmoittaminen

MMM asetuksessa eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta (1010/2013) 2 luvun 11 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa vastustettavista, uusista vakavista ja ilmoitettavista eläintaudeista.

- **Helposti leviävät, vaaralliset ja uudet vakavat eläntaudit:** Ilmoitus aluehallintovirastolle on tehtävä viipymättä (heti) ja kunnaneläinlääkäriin on varmistuttava ilmoittamiensa tietojen perillemenosta. LLKY: Praktikot ilmoittavat itse suoraan aluehallintovirastoon ja sen lisäksi myös valvontaeläinlääkärille.
- **Valvottavat eläntaudit:** ilmoitus aluehallintovirastolle viimeistään seuraavana arkipäivänä. LLKY: Praktikot ilmoittavat valvontaeläinlääkärille, joka tekee ilmoituksen aluehallintovirastoon. Jos valvontaeläinlääkärinä ei ole, niin ilmoitus suoraan AVI:stoon.
- **Ilmoitettavat eläntaudit:** ilmoitus aluehallintovirastolle viimeistään seuraavana arkipäivänä ja lisäksi tiedot näistä taudeista on sisällytettävä aluehallintovirastolle kuukausittain toimitettavaan yhteenvetoon (kuukausi-ilmoitus). Praktikot ilmoittavat valvontaeläinlääkärille, joka ilmoittaa aluehallintovirastoon. Jos valvontaeläinlääkärinä ei ole, niin ilmoitus suoraan AVI:stoon.

7.2.1 Kuukausi-ilmoitukset aluehallintovirastolle

MMM asetuksen (1010/2013) 14 §:n mukaan kunnaneläinlääkäriin on toimitettava aluehallintovirastoon yhteenveto kaikista virka-alueellaan kalenterikuukauden aikana todetuista vastustettavista, ilmoitettavista ja uusista vakavista eläintaudeista viimeistään seuraavan kuukauden 15 päivänä. Kuukausi-ilmoituksen aluehallintovirastoon tekee valvontaeläinlääkäri.

7.2.2 Ilmoitukset terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille

MMM asetuksen (1010/2013) 15 §:ssä säädetään taudeista, joista on ilmoitettava terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille viimeistään seuraavana arkipäivänä. Ilmoituksen tekee valvontaeläinlääkäri.

Vastaava eläinlääkäri osallistuu liikelaitoksen epidemiatyöryhmään. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymässä toimii epidemiatyöryhmä, johon kuuluvat terveystalveluiden johtaja, tartuntataudeista vastaava lääkäri, hygieniahoitaja, ympäristöterveysvastuuviranhaltija, valvontaeläinlääkäri ja hänen ollessa estynyt vastuueläinlääkäri.

7.3 Pakollinen ja vapaaehtoinen terveystalvonta

Pakollista terveystalvontaa toteutetaan vastustettaviksi eläintauksiksi nimettyjen salmonellatartuntojen valvomiseksi. Pakollinen salmonellavalvonta koskee munintakana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita, nautaeläimiä sperman keräysasemalle toimittavia ja raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella on viisi (5) pakollisen salmonellavalvontaohjelmaan kuuluvaa siipikarjatilaa. Tiloilta otetaan valvontanäytteet Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti – keskimäärin valvontakäyntejä tulee 1 kpl/tila/vuosi. Valvontaeläinlääkäri hallinnoi parvista toimitettuja saapumisilmoituksia ja huolehtii pakolliseen terveystalvontaan liittyvien tilakäyntien toteutumisesta. Muita pakollisen salmonellavalvontaan kuuluvia eläinten pitopaikkoja ei liikelaitoksen alueella ole.

Alueellamme ei ole vapaaehtoiseen terveystalvontaan kuuluvia toimijoita. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveystalvontaan lampaiden ja vuohien maedi-visnan, tarhattujen hirvieläinten tuberkuloosin tai kalojen BKD:n varalta.

7.4 Vesiviljelylaitosten terveystalvonta

Valvontaeläinlääkäri toteuttaa vesiviljelylaitoksen valvontaa Aluehallintoviraston määrämällä tavalla. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella on yksi vesiviljelylaitos, jolla valvontaa tehdään valtakunnallisen suunnitelman mukaisesti kerran vuodessa.

7.5 Muu eläintautivalvonta

Muita eläintautinäytteitä (vuosittaiset seurantanäytteet) otetaan aluehallintoviraston määrämällä tavalla. Tällaisia näytteenottomääräyksiä tulee suhteellisen harvoin.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella ei ole karanteeneja, sperman keräysasemia, alkioiden keräysryhmiä tai tuotantoryhmiä eikä spermavarastoja. Alueella ei ole myöskään kyyhkyslakkoja. Jos alueelle perustetaan esim. sperman keräysasema (oriasema), valvontaeläinlääkäri huolehtii, että sen valvonta toteutuu.

8 ELÄINTEN MERKITSEMISEN JA REKISTERÖINNIN VALVONTA

Kunnaneläinlääkäri valvoo, että eläintunnistusjärjestelmän vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi. Kunnaneläinlääkäri voi määrätä epäkohdan poistettavaksi eläintunnistusjärjestelmälain (238/2010) 31 §:n nojalla. Epäkohdan poistamiseksi annetusta määräyksestä on tehtävä merkintä tietojärjestelmään. Havaituista epäkohdista ilmoitetaan aluehallintovirastoon.

Nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, haaskaruokintapaikkojen, siipikarjan, mehiläisten, kimalaisten, turkiseläinten, kamelieläinten (kamelit, alpakat ja laamat) ja hirvieläinten (pl. porot) pitäjien on ennen eläintenpidon aloittamista rekisteröidyttävä eläintenpitäjäksi oman kuntansa maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Jos kunnaneläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri on aihetta epäillä, että rekisteröinti on tekemättä, tarkistetaan rekisteröinti tilakäynnin yhteydessä. Valvontaeläinlääkäri on pääsy eläintenpitäjärekisteriin. Jos rekisteröinti on tekemättä, niin eläintenpitäjä neuvotaan rekisteröinnin tekemisessä.

9 ELÄINTEN LÄÄKITSEMISEN VALVONTA

Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014) mahdollisti eläinlääkärille aikaisempaa laajemman oikeuden luovuttaa lääkkeitä tulevan tarpeen varalle terveydenhuoltoon kuuluville tiloille. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän kunnaneläinlääkärit ovat tehneet muutamia lääkkeidenluovutussopimuksia terveydenhuoltosopimustilojensa kanssa. Lääkkeiden luovuttamisen edellytyksenä ovat tilakohtainen lääkityssuunnitelma, sähköinen lääkityskirjanpito sekä tavallista tiheämmin tehtävät terveydenhuoltokäynnit. Kunnaneläinlääkärit valvovat terveydenhuoltokäyntien yhteydessä lääkityssuunnitelman toteutumista ja muita sopimusedellytyksien täyttymistä.

10 SISÄMARKKINAKAUPPA, VIENTI JA TUONTI

Valvontaeläinlääkäri ja praktisoivat kunnaneläinlääkärit neuvovat peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueen asukkaita eläinten ja eläinperäisten tuotteiden ulkomaanvientiin ja -tuontiin liittyvissä asioissa. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella vienti- ja tuontiasioissa asioidaan enimmäkseen koskien elävien eläinten ulkomaankauppaa.

10.1 Sisämarkkinakauppa

Sisämarkkinakaupan toimijoita koskeva rekisteröintivelvoite poistuu 21.4.2021 jälkeen. Ruokavirasto ilmoittaa rekisteröinneistä ja tuontiluvista aluehallintovirastoon, joka ilmoittaa ne kunnaneläinlääkärille tai muulle valvovalle viranomaiselle (valvontaeläinlääkärille). Ruokavirasto ylläpitää Pikantissa rekisteriä ETL 60 §:n mukaisista toimijoista. Pikantissa on myös virkaeläinlääkäreille tarkoitettua ohjeistusta ja valvontamateriaalia. Jos kunnaneläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri ei ole täysin varma ehtojen täyttymisestä, ei hän saa tarkastuksessa hyväksyä eikä lähetettävälle erälle myöntää terveystodistusta. Epäselvissä tapauksissa kysytään neuvoa aluehallintoviraston läänineläinlääkäriltä tai Ruokavirastosta.

10.1.1 Sisämarkkinatuonti

Aluehallintovirasto seuraa saapuvia eriä TRACES-järjestelmästä ja määrää valvontaeläinlääkärin (kunnaneläinlääkärin) tarvittaessa tarkastamaan saapuneet erät. Kaikki Suomeen saapuneet siat ja märehitjät tarkastetaan Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti kahden arkipäivän sisällä saapumisesta. Suomeen saapuvien erien mukana tulee lähtömaassa virkaeläinlääkärin myöntämä TRACES-järjestelmässä laadittu terveystodistus ja muut tarvittavat asiakirjat. Suomessa tarkastuksen tekevä virkaeläinlääkäri raportoi tuontierille tekemänsä tarkastukset TRACES-järjestelmään täyttämällä terveystodistuksen valvontaosion (III-osion).

10.1.2 Sisämarkkinavienti

MMM asetuksessa (1024/2013) säädetään elävien eläinten, alkioiden ja sukusolujen viennistä jäsenvaltiosta toiseen. Toimija kutsuu valvontaeläinlääkärin (kunnaneläinlääkärin) tekemään tarkastuksen vientierälle. Asetuksen liitteessä II on mainittu lajit, joita tarkastusvaatimus koskee. Eläinlääkäri tekee terveystodistuksen TRACES-tietojärjestelmässä täyttämällä lomakkeen II-osan ja tarvittaessa myös lomakkeen I-osan toimijan puolesta. Rekisteröityjen hevosten terveystodistusta ei välttämättä tarvitse laatia TRACES-järjestelmässä. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän vakituiset virkaeläinlääkärit käyttävät TRACES-järjestelmää myös rekisteröityjen hevosten terveystodistuksen laatimiseksi.

10.2 Tuonti kolmansista maista

EU:n ulkopuolisista maista kaupallisesti tuotavat eläimet ja eläinperäiset tuotteet saapuvat Suomeen aina rajatarkastusaseman kautta ja eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta tuojalle jää todisteeksi yleinen terveyttä koskeva tuoloasiakirja eli CHED-todistus. Eläinlääkinnällinen rajatarkastus tehdään sen EU-maan raja-asemalla, minne eläin tai eläinperäinen tuote ensimmäisen kerran EU-alueella saapuu.

10.3 Vienti kolmansiin maihin

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän kunnaneläinlääkäreillä (ml. valvontaeläinlääkäri) on toimivalta myöntää vientiä varten virallisia eläinlääkintätodistuksia EU:n ulkopuoliseen vientiin. Ennen todistuksen myöntämistä kunnaneläinlääkäri varmistaa, että viejä on rekisteröitynyt kyseisen eläinlajin tai tuotteen viejäksi Ruokaviraston ylläpitämään viejärekisteriin pyytämällä viejältä nähtäväksi tosite rekisteriin jättämästään ilmoituksesta.

Jos vietävien eläinten (pl. lemmikit) tai eläinperäisten tuotteiden viennistä on tehty sopimus kohdemaan ja suomen tai EU:n välillä, noudatetaan viennissä tätä sopimusta ja viennissä käytetään eläinlääkintötodistusta, joka sisältää sopimuksessa todistukseen merkittäväksi sovitut tiedot. Mikäli edellä mainitun mukaista sopimusta ei ole, on viejän velvollisuus selvittää kohdemaan asettamat tuonnin edellytykset.

Mikäli Suomesta kolmansiin maihin lähtevät eläimet tai eläinperäiset tuotteet kulkevat kohdemaahan toisen EU-jäsenvaltion kautta, on erän siirtokelpoisuus osoitettava myös EU-sisämarkkinan terveystodistuksella (TRACES-todistus).

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän kolmannen maan yksittäiset viennit ovat käsittäneet lähinnä eläviä eläimiä. Alueella ei toistaiseksi ole säännöllistä eläinperäisten tuotteiden vientiä.

10.4 Epäily laittomasta tuonnista

Jos praktisoiva kunnaneläinlääkäri epäilee, että eläin on tuotu laittomasti maahan, niin hän ilmoittaa asiasta viipymättä valvontaeläinlääkärille ja antaa eläimen omistajalle suullisesti ja mahdollisuuksien mukaan myös kirjallisesti ohjeet eläimen pitämisestä erityksessä ja tarvittaessa ulosteiden keräämisestä. Kunnaneläinlääkäri antaa ekinokokkilääkityksen koiralle, jota epäillään laittomasti maahan tuoduksi, jos koira ei ole sitä saanut. Raivotautirokotusta ei anneta, vaikka se puuttuisikin. Valvontaeläinlääkäri ryhtyy laittoman tuonnin epäilyssä aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti: valvontaeläinlääkäri tarkastaa eläimen terveydentilan ja mahdolliset tuontiasiakirjat ja antaa tarkastuksen tuloksen tiedoksi aluehallintovirastolle. Toisesta jäsenvaltiosta laittomasti tuodusta eläimestä päättää aluehallintoviraston läänineläinlääkäri. Kolmansista maista tuodusta eläimestä päättää Ruokaviraston rajaeläinlääkäri.

11 ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Eläinten hyvinvoinnin valvonta jakautuu epäilyyn perustuvien kohteiden (eläinsuojeluilmoitusten) tarkastamiseen ja ilmoituksenvaraisten (AVI:stoon tehdyt ilmoitukset ammattimaisesta eläintenpidosta) kohteiden tarkastamiseen. Lisäksi Ruokavirasto ja aluehallintovirasto voi määrätä virkaeläinlääkärin tekemään eläinkuljetuksiin liittyviä tarkastuksia. Jos kunnaneläinlääkäri epäilee, että eläintä kuljetetaan eläinsuojelulakia rikkovalla tavalla, on hänellä oikeus tarkastaa kuljetus ilman toisen viranomaisen määräystä.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella eläinsuojelutarkastukset tekee pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri. Tarvittaessa käynnille on mahdollista ottaa mukaan praktisoiva kunnaneläinlääkäri (praktikko). Mahdollisissa esteellisyytilanteissa valvontaeläinlääkäri delegoi tarkastuksen tekemisen praktikolle. Vaikeissa tapauksissa valvontaeläinlääkäri voi pyytää apua aluehallintoviraston läänineläinlääkäriltä ja tarvittaessa virka-apua poliisilta.

Päivystysaikana kiireelliset eläinsuojelulain 44 §:n mukaisia toimia vaativat eläinsuojelutarkastukset tekee päivystävä kunnaneläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri jatkaa päivystysaikana aloitettuja eläinsuojelutoimia seuraavana arkipäivänä. Jos eläinsuojeluasialla ei vaadi kiiretoimenpiteitä, välittää kunnaneläinlääkäri päivystysaikana tulleen eläinsuojeluilmoituksen valvontaeläinlääkärille seuraavana arkipäivänä.

Kaikki eläinsuojeluilmoitukset tallennetaan excel-taulukoon. Jos ilmoituksen perusteella on aihetta epäillä, että eläinsuojelulakia tai sen nojalla annettuja säädöksiä on rikottu, tehdään eläinsuojelutarkastus eläinsuojelulain (247/1996, ESL) 39 §:n nojalla. Tarkastuksesta kirjoitetaan aina tarkastuskertomus. Jos tarkastuksella todetaan, että eläinsuojelulakia on rikottu, niin asianosaisia kuullaan ja jos tilanne vaatii, niin tehdään eläinsuojelupäätös. Kiireellisissä, eläinsuojelulain 44 §:ssä tarkoitettuja toimia vaativissa tapauksissa voidaan eläinsuojelupäätös tehdä ilman

asianosaisen kuulemista. Tarkastuskertomukset toimitetaan tiedoksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon. Eläinsuojelupäätökset toimitetaan tiedoksi aluehallintoviraston lisäksi Pohjanmaan poliisilaitokselle. Tarkastuskertomukset ja eläinsuojelupäätökset arkistoidaan liikelaitoksen sähköiseen järjestelmään.

Aluehallintovirasto toimittaa kuntaan/liikelaitoskuntayhtymälle tiedon ilmoitetuista kohteista, joissa on ammatti- maista eläintenpitoa (esim. kennelit, eläinhoitolat ja ratsastustallit). Valvontaeläinlääkäri suunnittelee oma-aloitteisesti ilmoitustenvaraisten kohteiden tarkastukset. Liikelaitoskuntayhtymän alueella on 12 aluehallintovirastolle ilmoitettua toimijaa.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän resurssit riittävät eläinten hyvinvoinnin valvontaan, kun valvontaeläinlääkärin virka on täytetty. Tällä hetkellä virka on täytetty toukokuuhun 2022 saakka. Jos LLKY:n valvontaeläinlääkärin virassa ei ole tilapäisesti viranhaltijaa, eläinsuojeluvalvonnan kohteet jaetaan praktikoivien eläinlääkäreiden kesken.

12 ELÄIMISTÄ SAATAVAT SIVUTUOTTEET

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymässä valvontaeläinlääkäri hyväksyy toimialueellaan toimivaltansa puitteissa sivutuoteasetuksen mukaisesti polttolaitoksia, rinnakkaispolttolaitoksia, johdettujen sivutuotteiden varastointilaitoksia ja väliasteenlaitoksia. Lisäksi valvontaeläinlääkäri rekisteröi toimivaltansa mukaisesti tekniset laitokset, johdettujen tuotteiden laitokset, tilarehustamot, keräilykeskukset sekä haaskapaikat. Valvontaeläinlääkäri valvoo hyväksymiään ja rekisteröimiään laitoksia ja toimijoita sekä mahdollisia Ruokaviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä laitoksia (sivutuotteiden käsittelylaitoksia, lemmikkieläinten ruokia valmistavia laitoksia ja rehusekoittamoita). Valvontaeläinlääkäri ja muut kunnaneläinlääkärit antavat alueen asukkaille ja yhteisöille virka-aikana neuvontaa sivutuotteisiin liittyen.

13 TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VALVONTA

Täydentävien ehtojen noudattaminen on EU:n maksamien tukien edellytyksenä ja aluehallintovirastolle kuuluvat täydentävien ehtojen valvontaan liittyvät tehtävät. Kunnan viranomaisten on tehtävä tarkastuksiin liittyvät asiakirjat riittävän tarkasti, jotta aluehallintovirasto voi tehdä laajennuksia täydentävien ehtojen valvontoihin. Kunnan on varmistettava, että aluehallintovirasto saa riittävän nopeasti riittävät tiedot niistä perustarkastuksista, joissa havaitaan mahdollisia aluehallintoviraston vastuulle kuuluvia täydentävien ehtojen vaatimusten laiminlyöntejä.

14 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

14.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Suupohjan peruspalveluliikelaitos järjestää peruseläinlääkäripalvelut asukkaidensa ja yhteisöjensä kotieläimiä (hyötyeläimiä ja ei-hyötyeläimiä) varten arkipäivisin virka-aikana. Palveluja voidaan tarjota myös muille kuin liikelaitoskuntayhtymän alueen kuntien asukkaille ja yhteisöille silloin, kun resursseja on riittävästi ja kun annetut palvelut eivät heikennä kuntayhtymän alueen asukkaiden palvelujen saatavuutta. Peruseläinlääkäripalveluja ovat zoonoosien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti tai eläinsuojellisesti perusteltavissa olevat eläinlääkäripalvelut.

Eläinten omistajilla on mahdollisuus saada kotieläinten terveyteen ja sairauksiin sekä eläintenpitoon ja hyvinvointiin liittyvää neuvontaa praktisoivilta kunnaneläinlääkäreiltä puhelimitse maksuttomasta numerosta virka-aikana. Ei-kii-reellisiä tapauksia koskeva neuvonta on rajoitettu tapahtuvaksi arki-aamuisin klo 8 – 9 tai klo 8 – 10 eläinlääkäristä

riippuen. Virka-ajan ulkopuolella puhelinneuvontaa on saatavilla maksullisesta päivystysnumerosta. Eläintenpitoon, hyvinvointiin ja eläintauteihin liittyvää neuvontaa on saatavilla myös valvontaeläinlääkäriltä maksuttomasta puhelinnumerosta arkipäivisin virka-aikana.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän praktisoivat kunnaneläinlääkärit tarjoavat peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa terveydenhoitoa ja sairaanhoitoa. Kirurgisia toimenpiteitä tehdään niiltä osin, mitä peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanotto-tiloissa ja eläinsuojissa. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. pieneläinten kastraatiot ja sterilisaatiot, pienet kasvainten poistot, keisarinleikkaukset ja nautojen juokutusmahaleikkaukset. Osa kunnaneläinlääkäriestä tarjoaa erityisosaamista vaativia kirurgisia toimenpiteitä oman osaamisensa mukaisesti.

Peruseläinlääkäripalveluihin kuuluu kotieläinten lopetus eläinsuojelluksista syistä, sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella ei ole tällä hetkellä yksityisiä eläinlääkäripalveluita tarjoavia toimijoita.

14.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman mukaan kunnan praktisoivien eläinlääkärien on peruseläinlääkäripalveluun kuuluvana järjestettävä terveydenhuollon palvelut valtakunnallisen terveydenhuolto-ohjelman (Naseva ja Sikava) mukaisesti.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän praktisoivat eläinlääkärit ovat tehneet terveydenhuoltosopimuksia nauta- ja sikatilojen kanssa ja tekevät terveydenhuoltokäyntejä sopimuksen mukaisesti. Kaikki alueen viisi praktisoivaa kunnaneläinlääkäriä ovat käyneet sopimusten tekoon vaadittavan koulutuksen. Lisäksi kolme praktikkoa voivat tehdä terveydenhuoltokäyntejä Neuvo2020-hankkeen puitteissa. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella muutamalla tilalla on terveydenhuoltosopimus yksityisiä eläinlääkäripalveluja tarjoavan toimijan kanssa.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella on Naseva-terveydenhuoltosopimuksia 126 kpl. Nautakarjanpitäjäksi rekisteröityneitä toimijoita alueella on 174, joten terveydenhuoltosopimusten kattavuus on noin 72 %. Lypsykarjatiloina alueella on noin 110 ja lähes kaikki lypsykarjatilat ovat solmineet terveydenhuoltosopimuksen eläinlääkärin kanssa.

Sikatiloja (porsas- ja/tai lihantuotanto tilat) alueellamme on 13 kpl, joista kaikki ovat solmineet terveydenhuoltosopimuksen eläinlääkärin kanssa.

14.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkia alueella vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina. Praktisoivat kunnaneläinlääkärit tarjoavat kiireellistä eläinlääkäriapua virka-aikana. Koska eläinlääkäri ei pysty olemaan koko virkatyöaikaan jatkuvasti puhelimitse tavoitettavissa, ohjataan kiireellistä eläinlääkäriapua tarvitsevia jättämään puhelinvastaajaviestillä yhteystietonsa ja eläinlääkäri soittaa takaisin asiakkaalle niin pian kuin on mahdollista. Virka-aikana kiireellinen eläinlääkäriapu taataan asiakkaalle uudelleen järjestämällä päivän asiakaskäyntejä, mikä saattaa tarkoittaa ei-kiireellisen ajanvarauksen peruuttamista.

Virka-ajan ulkopuolella kiireellistä eläinlääkäriapua tarjoaa päivystävä kunnaneläinlääkäri. Alueella on yksi päivystävä eläinlääkäri kerrallaan. Päivystysvuorot on jaettu viiden praktisoivan eläinlääkärin kesken ja päivystys kattaa pien- ja suurelaimet. Arkisin päivystysvuoro alkaa klo 16.15 ja päättyy seuraavana aamuna klo 8:00. Arkipäivinä ja viikonloppuisin päivystysvuoro alkaa edeltävänä arkipäivänä (viikonloppupäivystys perjantaina) klo 16:15 ja päättyy seuraavana arkipäivänä (viikonloppupäivystys maanantaina) klo 8:00. Päivystyksessä on keskitetty yhteydenotto palvelu eli yksi maksullinen päivystysnumero, josta päivystävä eläinlääkäri vastaa. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymässä päivystävä eläinlääkäri toimii virkaeläinlääkärinä. Päivystysaikana eläimet, jotka ovat pienikokoisia ja voidaan

siten vaikeuksitta kuljettaa eläinlääkäriin luokse, hoidetaan vastaanotoilla. Tällaisten eläinten kiireellistä eläinlääkäriapua ei tarjota päivystysaikana kotikäynteinä työturvallisuussyistä.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella on nautakarjatiloja 174 kpl, sikatiloja 13 kpl ja siipikarjatiloja 5 kpl. Rekisteröityneitä lampaiden ja vuohien pitäjiä on 53 tilaa ja kanojen pitäjiä 57 tilaa. Mehiläistarhoja on 14 kpl ja hevostalleja on 27 kpl. Alueen kaikki hevostallit eivät vielä ole rekisterissä. Hevosten pitopaikat tulee rekisteröidä vuoden 2021 loppuun mennessä. Lemmikkieläimiä alueella on noin 2700 kpl.

Kiireellinen eläinlääkäriapu on toteutettu eläinlääkintähuoltolain ja -asetuksen säännösten mukaisesti. Liikelaitoskuntayhtymän alueella pääosa asiakkaista saa palvelun alle 50 km:n etäisyydeltä. Päivystysalueen toiminta-alueen etäisyyksien tulisi täyttyä niin, että 90 %:ssa päivystyskohteet sijaitsevat alle 100 km etäisyydellä. Päivystävän eläinlääkäriin virkamatkat ovat alueellamme enimmillään noin 60 km ja suurin osa asiakkaista on 30 km säteellä. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän alueella päivystysmatkan pituus on aina alle 100 km. Lyhyiden etäisyyksien ja pienen tuotantoeläintilamäärän vuoksi ei ole tarpeen eriyttää suur- ja pieneläinpäivystystä.

14.4 Saatavuus ja laatutavoitteet

Praktikkoeläinlääkäreille on varattuna aikaa puhelinpalveluun sekä ajanvaraukseen arki-aamuisin klo 8 – 9 (pl. Arto Kangasniemi, jolla puhelinpalvelu ja ajanvaraus arki-aamuisin klo 8 – 10). Päivän aikana tulleet kiireellistä hoitoa vaativat työtehtävät sovitetaan muiden työtehtävien kanssa ja toisinaan kiireettömiä ajanvarauksia joudutaan perumaan tai siirtämään sopivampaan ajankohtaan. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän kaikki praktikot ovat virkatyöaikana tasavertaisesti vastuussa kiiretapauksen hoidosta.

Jos avun tarve ei ole kiireellinen, tulisi sairaskäynti- tai vastaanottoaika järjestyä viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit sekä terveille eläimille suoritettavat kirurgiset toimenpiteet järjestyvät lomakauden ulkopuolella alle kolmen viikon ja lomakauden aikana alle kuuden viikon kuluessa yhteydenotosta. Jos asiakas haluaa palvelut nimetyltä eläinlääkäriltä, voivat jonotusajat olla pidemmät.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä toimii yhteistoiminta-alueen eläinlääkintäpalvelujen ja –valvonnan järjestäjänä ja henkilöstön työnantajana. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä on vakuuttanut henkilöstönsä Pohjola Vakuutuksen kautta. Sisäisen tukipalvelun päällikkö arvioi valitukset ja korvausvaatimukset yhdessä vastuueläinlääkäriin kanssa ja tekee mahdolliset jatkopäätökset viranhaltijaa kuultuaan. Mahdollisista valituksista pyydetään tarvittaessa lausunto Ruokavirastolta ja/tai Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta.

Eläinlääkintäpalvelujen saatavuutta ja laatua voidaan arvioida saadun palautteen pohjalta. Tavoitteena on tehdä asiakaskysely eläinlääkintähuollon palveluista vuoden 2021 aikana. Suupohjan peruspalveluliikelaitoksessa on suunnitteilla uuden palautealusten kehittäminen asiakaskyselyjen ja palautteiden vastaanottamiseksi.

14.5 Toimitilat

Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman mukaan kunnan on järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet. Lääkkeet on lainsäädännön vaatimusten mukaisesti pystyttävä säilyttämään ja hävittämään asianmukaisesti. Tarvittaviin toimitiloihin kuuluvat vastaanottotilat, toimistohuoneet, lämmin autotalli, riittävä varastotila, tilat viileässä/jääkaappilämpötilassa säilytettävälle lääkkeille ja tarvikkeille sekä asianmukaiset pesu- ja kuivaustilat instrumenteille, suurille praktiikkavarusteille ja suojavaatteille. Henkilökunnan sosiaaliset tilat peseytymis- ja lepotoineen kuuluvat jokaiseen toimipisteeseen.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän eläinlääkintähuollolla on toimipisteet Kauhajoella, Karijoella, Isojoella ja Teuvalla. Kaikissa toimipisteissä on vastaanottohuone, toimistohuone, odotustila sekä tilat lääkkeiden ja tarvikkeiden säilytystä varten. Erillinen toimenpidehuone kirurgisia toimenpiteitä varten on Kauhajoella, Isojoella ja Karijoella. Peseytymistilat henkilökunnalle löytyy Karijoen, Kauhajoen ja Isojoen vastaanotoilta. Lepotilat henkilökuntaa varten on Kauhajoen ja Karijoen vastaanotoilla. Lisäksi Kauhajoen vastaanotolla on autotalli, johon mahtuu yksi auto.

Ulkopuolisen sijaisen ja päivystäjän käyttöön on asumiskelpoiset tilat Kauhajoella ja Karijoella.

Eläinlääkinnän klinikkatilat (4 kpl) ovat kaikki vuokrattu siivottuina, kiinteistöhuollon ym. tehtyinä. Kauhajoen toimipisteessä siivouspalvelut tulevat Kauhajoen kaupungin teknisen toimen alaiselta organisaatiolta, Karijoella siivouspalvelut tekee tällä hetkellä SOL- siivouspalvelu. Isojoella siivouksesta huolehtii praktikkoeläinlääkäri itse (omat toimitilat) ja Teuvalla siivouksesta huolehtii Teuvan kunnan henkilökunta.

14.6 Välineresurssit

Valtakunnallisen eläinlääkintähuollon ohjelman mukaan suurelänpraktiikkaa varten kuuluu olla ultraäänilaitte rektaalianturilla, hevosen kaatovälineet, hammasvälineet, astutusliinat, pulttipistooli sekä kaikki normaalit synnytysapuun sekä peruseläinlääkäripalvelun ja kiireellisen eläinlääkäriavun edellyttämät kirurgiaan tarvittavat instrumentit. Pienelänpraktiikan varusteisiin kuuluu ultraäänilaitte, elektrotomi, eläinvaaka, säädettävät toimenpide- ja leikkauspöydät, valaisimet, normaalit tutkimusvälineet sekä instrumentit. Kuolleiden ja lopetettujen pieneläinten säilyttämiseen tarvitaan pakastin. Normaalit suojavaatteet, jalkineet sekä erityisvarustus tarttuvien eläintautien ja zoonosien varalta näytteenotto- ja pakkaustarvikkeineen kuuluvat varustukseen. Instrumenttien pesu- ja desinfiointi sekä työvaatteiden pesu ja kuivaus on järjestettävä asianmukaisesti.

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän puolesta praktisoivilla kunnaneläinlääkäreillä on käytössään suurelänpraktiikkaa varten ultraäänilaitte rektaalianturilla. Kolmella vastaanotolla pienelänpraktiikassa on LLKY:n puolesta käytössä eläinvaaka. Karijoen ja Kauhajoen vastaanotoilla on pieneläinten hammaskivenpoistoa varten ultraäänilaitte. Lisäksi Kauhajoen vastaanotolla on käytettävissä liikelaitoskuntayhtymän puolesta välineistöä verinäytteiden analysointia varten ja pakastin lopetettuja eläimiä varten. Välinehuoltoa varten Kauhajoen toimitilassa on autoklaavi. Karijoen vastaanotolla on liikelaitoskuntayhtymän puolesta pakkopilttuu hevosen hoitamista varten.

Loput laitteet ja välineet suur- ja pienelänpraktiikkaa varten praktisoivat kunnaneläinlääkärit ovat hankkineet itse. Eläinlääkäriin sijaisia varten ei ole LLKY:n puolesta välineistöä. Kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaan eläinlääkäri, jolla ei ole työnantajan puolesta laboratoriolaitteistoa, röntgen- tai ultraäänilaitteita, voi korottaa näiden välineiden käyttöön liittyviä toimenpidepalkkioita 20 %:lla.

14.7 Ostopalvelut

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymässä ei ole ollut vielä tarvetta solmia yksityisen eläinlääkäripalvelujen järjestäjän kanssa sopimuksia peruseläinlääkäripalvelujen tai kiireellisen eläinlääkäriavun tuottamisesta.

15 SEURANTA, ARVIOINTI JA RAPORTOINTI

15.1. Seuranta

Seuranta ja raportointi ovat merkittävässä roolissa. Tätä aluetta pyritään kehittämään kohtien 14.3. - 14.4. tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

15.2. Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän suunnitelma

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valvontasuunnitelma hyväksytään ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa monijäsenisessä toimielimessä Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän ympäristölautakunnassa. Erillinen 3suunnitelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta ja eläinlääkäripalveluista vuodelle 2021 on tarpeen hyväksyä samassa toimielimessä. LLKY päivittää eläinlääkintähuollon suunnitelman tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Nyt tehty suunnitelma on uudistettu kokonaan vastaamaan kansallista eläinlääkintähuollon ohjelmaa (EHO) ja siitä johdettuja alueellisia ja kuntaa koskevia tavoitteita..

LIITE 1 ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON PAINOPISTEALUEET

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän ympäristölautakunnan hyväksymästä suunnitelmasta vuodelle 2021 on hyväksytty seuraavat painopisteet:

- Uuden eläintautilainsäädännön toimeenpano , virkaeläinlääkärit osallistuvat järjestettäviin koulutuksiin
- Tehostetaan Naudoilla, sioilla, kanoilla tai kalkkunoilla todetun salmonellan alkuperän ja levinneisyyden selvittämistä; huolehditaan pakollisten salmonellavalvontojen tekemisestä ja terveydenhuolto ja valvontakäynneillä kiinnitetään huomiota siihen, että salmonellanäytteet ovat ajantasalla,
- Epäilyyn perustuvan eläinsuojeluvalvonnan tehostaminen; tehdään LLKY:lle vireilleottokriteerit ja parannetaan eläinsuojelukäyntien tilastointeja,
- Eläinten lääkitsemistä ja lääkkeiden luovutusta koskevan lainsäädännön toimeenpano
- Tilojen sivutuotevalvonta erityisesti raatojen säilytys, keräily ja hävitys; Ohjeistus ja neuvonta valvonta- ja terveydenhuoltokäyntien yhteydessä.

15.3 Muu raportointi

Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot käsitellään ympäristölautakunnassa ja toimitetaan Aluehallintovirastolle määräaikojen puitteissa. Valvontaeläinlääkäri ja vastuueläinlääkäri toimittavat vastuullaan olevat raportit, joko suoraan eri järjestelmiin tai ympäristöterveydenhuoltoon yhteisesti tallennettavaksi. Raportointia ja raportoinnin toteutumista parannetaan tulevien vuosien aikana.

- eläinsuojelutarkastuskertomukset/päätökset
- terveysvalvontaan liittyvät käynnit
- tautiepäilyt
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym.
- vastustettavien eläintautien hallinnassa tehdyt toimenpiteet

LIITE 2 RESURSSITARPEEN KARTOITUS

Eläinlääkärikäynnit 2016 - 2019

	2019	2018	2017	2016
Tuotantoeläimet, virka-aika	2149	2280	1945	1522
Pieneläimet, virka-aika	3785	3716	3378	2542
Tuotantoeläimet, päivystys	250	301	217	304
Pieneläimet, päivystys	268	229	176	273
Terveydenhoitokäynnit	131	111	106	133
yht.	6583	6637	5822	4774

Ei sisällä lomasijaisten tietoja

Eläinlääkintähuollon varautuminen koronavirukseen

- Noudatamme kansallisesti annettuja ohjeita, AVI:lta ja Ruokavirastolta eläinlääkintään tulevia ohjeita sekä LLKY:n sisäisiä ohjeita koronaviruksen varalta.
- Seuraamme koronavirustilanteen kehittymistä maassamme ja alueellamme; muutamme ohjeistusta tilanteen mukaan.
- Pidämme yhteyttä ja vaihdamme kuulumisia toimintatavoista ym. koronatilanteeseen liittyvistä seikoista lähialueiden eläinlääkinnästä vastaavien kanssa.
- Praktiikkaa ja valvontaa tehdään Ruokaviraston Ohje Dnro 2075/04.02.00.01/2020 mukaan ja alueelliset edellytykset huomioiden.

Ohjeen sisältö tiivistettynä: Eläinlääkäripalvelujen ensisijaisena tavoitteena on poikkeusoloissa ja epidemian vakavassa tilanteessa varmistaa elintarvikehuoltoa ja eläinten hyvinvointia. Valvonta ja tarkastuskäynnit tehdään asianmukaisesti suojautuneena.

Suunnitelma eläinlääkäreiden karanteenin tai sairastumisen varalle:

- Mikäli 2 tai useampi eläinlääkäreistä (tällä hetkellä eläinlääkäreitä LLKY:ssä 5) sairastuu koronavirukseen tai joutuu pitkäkestoiseen karanteeniin, eikä siten pysty työskentelemään, harkitsemme siirtymistä ympärivuorokautiseen päivystykseen. Tällöin yksi eläinlääkäri kerrallaan tekee päivystysluonteista akuuttipraktiikkaa 24 tunnin jaksoissa klo 8.00-klo 8.00. Toinen työkykyisistä eläinlääkäreistä pystyy lepäämään ennen kuin vuoro taas vaihtuu. Puhelut ohjataan keskitetysti päivystysnumeroon 0600-12202, mikäli se päivystysnumeron toimivuuden kannalta on mahdollista. Tilanteessa, jossa eläinlääkäreiden työkykyisyys heikkenee entisestään, selvitetään mahdollisuus yhdistää päivystysalueitamme isommiksi esimerkiksi JIK:n alueen kanssa. Päivystysalueiden yhdistäminen tulee suunnitella niin hyvin, että päivystävien eläinlääkäreiden työkuorma ei kasva kohtuuttomaksi. Yhdistämiseen ei ryhdytä ilman erittäin painavia perusteita.
- Eläinlääkintähuollon ohjeet asiakkaille vastaanottojen ovissa:

Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymän eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollon ohjeita koronaviruksesta aiheutuvan poikkeustilanteen vallitessa:

- Pese kätesi saippualla ja desinfioi ne ennen vastaanottotiloihin saapumista,
- Käytä suu- ja nenäsuojainta
- Vain yksi henkilö lemmikkiä kohden vastaanottotiloihin
- Odotusaulassa saa olla enintään 2-3 henkilöä yhtä aikaa, jos 2 m turvaetäisyys täyttyy; **suosittelemme odottamaan ulkona, josta eläinlääkäri voi kutsua teidät sisään**
- Ilmoitathan etukäteen **puhelimitse ja peru käynti** mikäli sinulla on hengitystieoireita, olet karanteenissa tai olet saapunut ulkomailta 14 vrk sisällä

Ohjeiden noudattaminen on tarpeen, jotta pystymme ylläpitämään eläinlääkintähuollon toimivana epidemian aikana.